

§ 11, 13.

Տիւնքի կիւն Սատրապամ հազրէթ-
լէրի պազը մէվատտը միւհիմմէյի արզ
կյլմէք իւզրէ մապէյնի Հիւմայունա
աշիմէթլէ հուզուրու հազրէթի Բա.
տիյահիւնէ չըզմըշ տըր :

—Սատրապաւմ հազրէթ լէրնին թահ-
թը րիյաւէթինտէ օյարազ կէչէն բա-
ղալ իրթէսի կիւնիւ Պապը Ալիտէ ադ-
տը իծթիմա իտէն պիւտճէ . քօթիօօ-
նու պոււնտան պէզլէ գէհէր հաֆիւս
բաղաբ իրթէսի վէ բէնչէնէպիհ կիւն-
լէրի իծթիմա իյլէլէճէ բ տիր :

Գոմիսիոնու մեզ քվերուն եարրիքի
իճթ իմաընտա մատէն վէ օրմանկար-
տան իոթ իֆիտէն վէ չիֆթ ճիլէրտէն
այընան վերկի սուհուէթլէ թէէտիյէ
օլունմագ իւղրէ զիրաւթճա լազըմ
կէլէն իւյահաթ հագգընտա միւղաքէ-
րէ օլունճագ ԻՊՐ :

Վերադառնալով մեծուրիշի սոյիլի բնական աշխարհի ինքնաշարժի թանկարժեքի համարժեքի 200—300 պիսի լիւր խաղիկներով մշակութային օլաճաղը թահ մին օլունմուշ տուր :

— Զեմազիւն է վկայելին 28 ինծի կիւ
նիւ Զափրան պօռուսու պիւր խանէտէ
տը Էշ Վուհուր իտիպ, հէման իւշ գօ
շլարապ տաղըլըն Վէ պիւր պուշուգ
սաաթի գատար տէվսամ իտիպ, պը
միւտտէթ գարփընտա թախմինան 40-
50 գատար խանէ միւհիլ էրէք օլմու.

տուր :

—Պարօն Հիրշին Տէրխաատէթ
կէմէք իւզըն պիր գաւ կիւնէ դա
տար Բարխաւէն հարեքէթ իտէճէյ
նի ետդըյօրլար :

— Այժմանեաւոս վազը Պոնէ շէհրին
տէ էսկի Դաթօլի. քլէր թարափընտա
օգոստոստա մէվէշպէ միւթաալիք պի
պէշպիւք մէնլիս ադտ օլունա՜նազ վ
օ մէնլիստէ հէր եէրտէն ալիւմ քիմէ
ճէմիյէթին մէսարիֆի տախի ինկիլ
շին պիրի վիրէճէք տիր : Տէրիաա
տէթտէն տսխի Բոււմ բաթրիգիւս
նէսի Ատտուածաբանութիւն մէքթէ
պի թարափընտան վէքեալէթէն հա
գըր պուլունմազ իւզրէ իւշ քիշ
թայեին՝ օլունմուշ վէ միւմայիլէ
հիււմ օգոստոստան էվլէ օրտոս հա
շըր պուլունմազ իւզրէ, կէշէն ճու
մաս կիւնիւ վարնա թարիգի իլէ ա
ղիմէթ իլյէմիլէր տիր :

— Դժեւեր մի նաստիգէթի իլէ , րօս
սիւս դիւմբանա վարօրլարը չիմօլ
լիք Սուրիա սէվահիլի լիմանլարն
օղրամագտան սարֆը նօղար իլլէմիչ
լէր տիւր :

—Աղիզիկն գումբանիա վաբօրյար
Շամոռս մէվնւտ օյան գօլէրա իւլէ
թիւտէն տլաեղ Սուրիա սէվահիլին
օղրամանեղ եալննղ Մէսսին իսկէ
սինէ գաւառար կիթ մէքսէ տիւրէր :

— Ի՞նչ ու ստանալ թահախրի իշխն էլ քոբա մէքի՞ն էլլէրինէ կէօնտէրլմի օյան թալէպէնին Տէրխաատէթէ ճէպլի պունտան ադտմ հիւքիւմէթ ճգարաքաշտորքլմը օյունդունտան շաքիրտաշն միւմայիէ յհիւմին Չէնէֆէր պուն հաֆթա Մարտիւնա վարօրու իլէկէտիքլէրի կիպի, Յէնէֆէրինին տալս կէլէճէք հաֆթա բօսթ ասրլա ավաշէիտէճէլի իշիտլիյա տիր :

— Եւսկէ Բըրէս Լիպր Նամ Վիէննա
ղազէթ ապրին վերտիյի մալիմաթ մ
կէօրէ, Հէրոէ ք սանճաղը տախիլինտի
վուգու պուլան պաղը ուղղունսղը
լուգլարտան տուանը Գարտաղ պէյի
Նիքուա հազրէթլէրի իհթիեաթ քեա
րանէ հարէքթթլէ պէրապէր, Սէնաթ

պատահելը վէ վոյվոտաւարը մէճիւսէ տապէթ իտիպ, մէճիւսի մէջքիւր տա-
իի հուսուսուն քէմալի տըգգաթիւա
հըֆիլ օլունարագ Գարատաղլըլարըն
պիթարաֆ զալմասընա գարար վէր-
միլ վէ պունուն իւզէրինէ ույղունսուզ-
լուզա ճիւրաթ իտէնլէրէ պիր կէօնա
մուալէնէթ վէ անլէր իլէ ինթիւթ
օլունմամասը վէ օլունսուղու հալտէ
միւթ ճամսիրլէրին շէտիտէն միւնաղաթ
օլուննասաղը Գարատաղ պէյի թա-
րաֆընտան իւսն օլունմուշ օլունսու-
զէ մուալիսարէն ալընան մալիմաթա
նէզարէն, Հէրսէք մաստէսինէ տայիր
պաղը զաղէթ աւարըն պունտան էվվէլ
եազմըշ օլունգալըը հալմատիս զիւս-
տէսիլլէ միւպալաղալը օլարագ, հէր-
նէ դատար մէջքիւր սանճագ տալի-
լինտէ էհալի պէյնինտէ պաղը մէր-
թէպէ գալղա վուզու պուլմուշ իսէ-
տէ, պունուն բօլիթիգ աճա պիր էհէմ-
միեէթի օլմանեպ, պիւաքս ույղուն-
սուղլուղա ճիւրաթ իտէնլէր պէյնին-
տէ պաղը իսլամար տալի պունունմա-
սընա նէզարէն, պու վուզուաթըն եէ-
նի իլըկի թարհընտան վէ սուրեթ
թաճալիլնտէն իլէրու կէվիլ պիր ույ-
ղունսուղլուգ օլունսուղու անաղըլմը
տար :

— Բաղար իր ձեռի կիւնիւ Սաղբըլլ
տէլիգան լըարտան պիրի Աջապ գա
բուսունտա տէնիզէ կիրիպ երւզմէ-
տէ իքէն, մերգումուս սուլար ավըշ վ
պողուլմա տէրէճէսինէ կէթ իրմէքտ
իքէն, բէտէրի եէթ իշիպ չքարմը
խսէ տէ, տէրհայ վէֆամթ իյլէմի տիր

— Պահրիեէ նազըրը տէվլէթը
փաշա հազըրէթլէրի, Գաւաւմ փաշա տէ
րէսինին թէմիզլէթ տիրիմէսինէ տա
յիւր պաղը զաղէթ տարաւա կէօրիւն
միւթ ալէալարը նազարը իթիպարա ա
տըզլարնաւա, մէճլիսի վիւքէլաւ
թաւաւաւընը զաղէթ տարաւա
իտարէյի պէհրիէսինէ իհալէսի թէ
սիպ օլաւմուչ օլաւաւաւնու լէվըն
Հէրրաւ եազմըն տար :

— Պէկկորատ եօլունտա քետյին ձե
ղիզլի տէրէ նամ մահէլլտէ պիր օտա
տա իգամէթ իթմէքտէ օլան Գարա
տալլը Մարդօ կէչէն բազար կինի
մէզքիւր օտանըն գաբուսունու իյէրի
տէն թուշ իլէ գաբաեբզ , քէնտիսին
թապանճա իլէ կէօքսիւնտէն վուրու
թէլէֆ իլլէմիշ տիր :

1115

Ճիւմա իրթէսի կիւնիւ չըգարըլա
2863 նիւմէթոււ նիւսիւմիգտէն էլլ
նիւսիւն գատար է.քրիմիշ օլտուղուն
տան, իթարնա հիւմէթ իաէնէր
կա բարասը վէ եալօտ եէնի նիւսիւ
վէրիլէճէթ օլտուգտան պաշգա, պա
տիի մլմիւնիյէթիմիգ տախի օլանա
տրր :

[illegible]

ԱՅՍԻՈՆԱԼՐ ՖԻՍԻԸ		
Քրէտի ժէնէրալ 6 0/0 1/ր. Օւմ.	9	28
Սօսէէթէ ժէնէրալ 6 0/0 1/ր. Սթ.	7	56
Ստանալու պահանջատ 6 0/0	5	36
Գանգ Գոմէրսալ	4	10 1/2
Սօսէէթէ Ոթման	1/ր. Սթլր.	իւ հոգ
Գանգ վէրսիս 1/ր. Օւմ.	իւ հոգ	
« Օսթրո-Յիւրք Ղշ»	իւ հոգ	
Թրամվայ 5 0/0		29 3/4
Լալբրօս (մատն.)	Փր.	82

ԳԱՄՊԻՈ ՖԻԵԱՌԸ	
Լիրա սխերլին	111 10
Ֆրանկ	22 88
ԱԳՃԷԼԵՐԻՆ ԲԻԱԶԱՐ	
Ինկլինդ լիրա	110 25
Ֆրանկը արթ ունու	88 04
Բու	89 50
Գրքայից ալթ ունու	51 25
Պէտք մէկտէյէ ֆարգը	102 07
Մէթալիք ֆարգը	105 3
Պագըր	151 25
Պէշէկ	105 3
Գարպիսի գալիմիսի գարիք	6 8

ᠤᠯᠤᠰ ᠤᠨ ᠤᠨᠤᠯᠤᠰ

ՏԷՀՇԷԹԱՄԻՉ ՎԱԳԱԱԼԱՐ

Շու ամթիտէքի սուրբթի կէօրիւլէն
վէ բաթրիւխանէյէ թագաւիմ գրլըն
յըշ օլան Տիյարպէքի գարիյէլէրն
տէն պազըլարըրն իփատէյի հալէր
օգուէնտուգ տա , հագըգաթէն տիւչա
րը տէհէթ օլուէնսա ճայիղ տիր :

Միւսթէմնա վագրթլարտա, վէ հէ
մէմալիքտէ, կերչի չոգ տիւրլիւ վա
շիլիքլէր վէ ճէպպարլըզլար օլուր
միշ, հալ պու քի շիմտի, պէջլէ պի
ատալէքի Սէնիյէ զէմանընտա, մի
մալիքի մահրուսէյի Շահանէտէ
յիւ, իւլա զայրի միւնթազամ հիւք
տարլըզլարտա պիլէ ճայիզ կէօրիւ
մէյէճէկի տէրքետար իքէն, Տիւա
պէքի կիպի պիւ ուլու վիլայէթ քէօ
լէրինտէ, հալէա պու կիւնէ գատար
պու եօլտա վահշիլիքլէրին կէօրիւ
մէքտէ օլմար, տօրօրսու ապլա ափ

Տիրութեան և անարդիւն տէրի տիրութեան
տան կէլէն պիր նէվի գալալ վէ պէլ
լարա , վէ ինսան թարաֆընտան վո
գու պուլան էնվայի հադարէթլէր
կերչի թէհա միւլ օլտունուր , լաքի
էյլէ տայիմի սուրէթտէ ճիւրաթ օլտ
նան մալ ու ճան վէ բրգճա ֆէնալը
լարա , գաթան , հիչ պիր վազըմ տա
վէ հիչ պիր եերտէ թէհամիւլ օլտ
նամազ :

Հայէս պու կիւնէ գ ատար տէւնեա
նըն հէր թարաֆընտա, բրդա, ճանա
վէ մալէ գաստա ճիւրաթ իտէնէ
պուլունմադ տա տըր վէ պուլունուր
վէ հաթ թա պաղէն պուրատա տա
վուգու պուլուր, լաքին պուլնար միւ
թէնտա վագպար տըրլար, առէ
հիւքմիւնէ կէչմիշ շէյլէր տէյիլ տի
լէր, վէ անիտա ճիւրաթ իտէնէլէր
ճէզաւը վիւրիւր, հալ պու քի մէ
քիւր գարիլէնթաէ շու ճիւնայթլէր
ճիւրաթ իտէն ֆիւրտլէր, պիւլա բէ
վա, հէր վագլթ տէվամ իտէպիւմէ
տէ տիւլէր, չիւնքի հէր եաբտըլ լար
պէսպէլլի, շիմոյէ գաստար եանլ
ընտա գալմըշ զտուղուէտան, տա
ղիւնտա ճէսարէթ ալմըշ տըրլար, զ
վալլը հէլի բըղ էհալինին մալ ու ճա
ու բըղլաբընը, քէնտիւլէր պիւր ու
մայէ վէ պիւր էլլէնճէ իթմիշ տիւլէր
զանն իտէրսին քի, ճէնապը Աթէր
նէնտէ, օրալարտաքի խրիսթ իւան
վէ միւլք ու վաթթան իչլի ֆայտէլի
սանալիյէ վէ էմրի զիւրաթ ու չալըա
խալգը, անճագ քէնտիւլէր իչլին խալ
իթմիշ տիւր :

Զինատէ էսէֆ օլունանազ եւր
չուրասը տըր քի, պու ճինայլթէր
ճիւրաթ իտէն Գիւրտլէր, միւլը ո
վաթանճա հիչ պիր ֆայիտէլէր օլմ
տրգտան պաշղա, հալէա եապան

հայտնի պուրունարագ չատրը ալթընտա
եաշամագ տա, վէ հայվանաթ վէ նէ-
պաթ աթ իւզէրինտէ եաշանան, լի-
ձըաննըզնա «բւտրագ իթ» թապիր օ-
լունան պիր թագըմ հոյվանաթ վէ
նէպաթ աթ, վէ եաթստ ինան գար-
նընտա հաօը օլարագ, սըհհէթի լի-
նուտի խարագ իտէն պէօնէքէր վէ
սօղուճանլար միսիլու, էքիպ պիշմէ-
թէէք, վէ չալըշպ պապալամանա-
րագ, զէվալը էհլի ըրզ էհալինին է-
քիպ պիշմէթիլէ, վէ չալըշպ պապալա-
մասըլա կէչինտիքտէն պաշգա, պիր-
տէ գաղըզպտա, եաղմագ տա, երզ-
մագ տա, վէ հազ արէթլէր իթ մէքտ-
տիրէր :

Պունևարեն թէքմիւլ վիճուտի միւլ
ու վաթանճա մուշկիր օլտուղու հա
տէ, նասըլ օլուպ տա, շիմախէ դաստա
կիթմիշ օլան վալիլէր, պունևարեն եւ
թէքպիյէ վէ մէտէնիյէթի՛նէ, վէ եւ
խօտ թարաւնա վէ թէլէֆի՛նէ սպ ո
հիմմէթ իյլմէմիշլէրտիր. աճապա միւ
մաիլէյհիւմ վալիլէր, վէ սպիթ մէմուր
լար, ֆուզարաճա տէրքետար օլան վ
տէվա՛մ իթմէքտէ պուլու՛ննա պու զոս
լումալար, պու վաշիւրիքլէր, վէ պո
պարապարըլտարը իշիթմէմիլէր
տիր, վէ կէ օրմէմիշլէր մի տիր, մէկէ
շի իշիտիպ վէ կէօրմէմիշ օլմալարը իվ
թիմալտէ՛ն մի տիր . էկէր ֆիլվազը

չիլծ մեմիշլէր վէ պիւմէմիշլէր իսէ պիւ
յիւք մէսուլիյէթ թահթնտա գա
միշլար տըր, չիւնքի վազիֆէլէրի
թանընդ պէ ինրա իլծ մեմիշլէր տըր
հօգ էկէր իշիլծմիշլէր վէ կէօրմիւ
լէր տէ միւսաստէ վէ միւսասմէ
իլծմիշլէր իսէ, տահա զիւրա
մէսուլիյէթ տէ գալմիշլար տըր
միւք ու միւլէթին խարապընա չալ
շանլարա միւսաստէ իտէրէք, միւք ու
միւլէթին փարալարընը գաղանմիշլա
տէվլէթտէն օյալդլար ալմիշլար, ի
եալլար, գօնադլար, վէ պաղլլար
պաղլլէր վէ քէօշլէր և ալ քէօշլէր
պիր գուլիպէյէ պիւլէ չայէսթէ օլմ
տըգլարըն հաւտէ, սէֆայի խաթըր ի
էօմիւր կէչիրմիշլէր տիր :

Պագաթ, արթըզ, էսկի լազըթ լ
կէշիշ տիր. ատայէթի Շահանէ կիւն
կիպի, հէր Ժ արաֆա դիւեանէտազ
մասն պաշլամըշ տըր, հիշ շիւբհէմ
եօզ տուր քի արթըզ պունտան սնըր
էջէ պարպարըզ լարա մէյտան պ
րազըմաեանազ տըր, հիշ շիւբհէմ
եօզ տուր քի, Էստու բաշա հազըն
լէրի կիպի պիր վէշլիրի ֆէթանէթ
մաթըն վէ միլէթ բեր վէրն զէման
տա, էջլէ զալեմլար վէրն զէպպար
քէնտի միւսթահազգ օլտուզ լարը ճ
զայարըն չէքէճէլլէր տիր :

Բաթմրիզ խանէ պօշ չէյլէր իլէ վա
գըթ կէչիթմէքտէն իսէ , իշթէ պէջ
չէյլէրէ չալըշմալը տըր , պու հաւ ե
նի պիր չէյ տէյիլտիլ , մէկէրչի չի
տիյէ գատար կէլիպ կիտէն բաթմրիզ
լւր իշթմէմիչլէր մի տիր , վէ մէկէրչ
պիւլիւք մէսուլիյէթ թահճթընտ
գաւլմամբըլար մր տըր , եաղը գ իսիմի
րինէ , վէ եաղը գ հայսիյէթլէրինէ

Ամենագատիւ Սրբազան Պատրիարք Հայր և Ազգասէր անդամք Ազային վարչութեան :

Օսմանեան բարեգութ Տէրութիւն
 իւր բոլոր հաւակաց ազատութիւն
 շնորհած է անխտիր, և իրենց նիւթ
 կան և բարոյական կեանքի ապահովու
 թեան համար, ամէն կերպ շոհողու
 թիւն և պաշտպանութիւն բրած է,
 կրնէ միշտ իւրեւ հայր որդիւ իւր, սա
 կայն մենք Տիգրանակերտի Հիւզա
 գաւառի Ուրանց դիւղացիքս բոլորս

տատուած ընկերութիւնն է՝ որոյ գօնաս-
լիտները այժմ թաղ. սնտուկն է և ոչ ու-
րիշ տեղ, մինչ մեք իրենց հարցնելիք կե-
տեր ունիմք այս մասին :

Պ. Ալանեան՝ դպրոցի աւանդուած դա-
սերն համարած միջոցին մինչդեռ սրբազան
պատմութիւնն ալ կը լինէ, քիչ մը անդին
երբէք կրօնական դաստիարակութիւն չկենա-
լը ապացուցանել կը ճգնի, և ասիկայ տե-
սուշին վատութեանը կուտայ :

Յայտնի բան մ'է արդէն որ դպրոցը մեզ
յանձնուած օրէն, թէ և ուրիշ լեզուներ
կարդալու կամ չկարդալու ազատ թողած
եմք աշակերտները, բայց երբէք ներսո՞-
ջեմք անոնց առանց քրիստոնէական վար-
դապետութիւն և «դք»-ի պատմութիւն
ուսանելու Հայուն դպրոցը յաճախել, հե-
տեալաբար վեց տարիէ հետէ շարունակ քը-
րիստոնէական վարդապետութիւն դաս կը
տրուի դպրոցը, ինչպէս վեց ամիս առաջ
ալ վիճակիս առաջնորդ Յակոբ եպիսկոպո-
սի, քահանայից և քանի մը պատուաւոր
անձանց ներկայութեանը քննուեցան ա-
շակերտը, ասոր ինչպէս նաև մեր անձամբ
դաս տուած ընական աստուածգիտու-
թեան մասի մէջ ալ (ուր ներկայ էին Պ.
նաւակարգի հայր և հորեղբայր) բայց կը-
րօնի վրայ դպրոցի մէջ խօսք չընելը ո՞ր
քահանայի արգելքը դրած եմք :

Մեր վատութիւններէն մին ալ հասակա-
ւոր աշակերտները դպրոցէն չի փախցու-
նելիս է եղեր, որոց մին իմ քեռորդին է
իր միւս արքանականներովը (այս արքան-
եակ բառը իրն է, որոյ ինչ իմաստովը
ստի՛ք ըլլալը մեք չի կրնացնիք որոշել) :

Աստիճ. ուսում Ալանեան այդ օրէնքը
որ այս հասակի մէջ ներելի չ'է եղ'ր եր-
բէք դպրոց յաճախելը և ինչ պատճառի
համար, միթէ նո՞ր սկսան դպրոց դալ,
կերևի որ ինքն Ն. Շահնազարեան վարժա-
րանի մէջ կանոն մը կարդացեր է՝ ուր ըս-
ուած ըլլայ թէ այս ինչ տարիքէն վեր ա-
շակերտը չ'են ընդունուիր. ուրեմն ասոր
սկս է եղեր միւս գիտցածներն ալ որ
քերականութեան և թէօզիկի դասերը զոց
ընել տալերնուն մեծ մեղք կը դործեն և
զեր Բենիկայի դպրոցի մէջ և տղան իր ըմ-
բռմանը պէս պիտի պատրաստէ եղեր իր
դասերը : Կերևի որ խեղճը չգիտեր եղեր
դեռ թէ թեօզիկն արդէն բառագիտու-
թիւն մ'է զոր կարգացողն առանց զոց ը-
նելու չի կրնար սորվիլ :

Մինչդեռ Ալանեան մեր դպրոցի աշա-
կերտներու համար, որոց տարիքը 17էն
անդին չ'աճցիր, երբէք ներելի չ'է, կը-
սէ, վարժարան յաճախելը, անցեալ տարի
իրեն քան տարեկան հասակի մէջ ինչպէս
ներելի եղած էր Ն. Շահնազարեանի դպ-
րոցը յաճախել, և դարձեալ իր եղբոր ինչ-
պէս կը ներէ՝ որ ա. դասու աշակերտնե-
րէն է և անոնց հասակակից որ դպրոց դայ
և իր չհաւանած «գրաստարակ տեսուչէն»
(այս բառն ալ անշուշտ մեր ուրիշ մէկ վա-
տութիւնը նշանակելու պաշտօնն ունի) դեռ
ևս դասեր առնէ, ինչպէս այսօր ալ ներ-
կայ էր դասերուն :

Իսկ եթէ և երօրն համար ներելի է պի-
տի ըլն, այդ առաւելութիւնն ինչ բանի
համար ունի միւս աղքատիկ աշակերտա-
կիցներէն. մի՞ գուցէ իրենց ռսիկ որթին
պատշտոն համար՝ որոյ չնորհները ոչ եր-
բէք վայելած է դպրոցը, վկայ մեր ձեռ-
քի տետրակները և այն տետրակները՝ զոր
մեզմէ առաջ իր հորեղբայրն ունէր :

Բաց ասիկց ուրիշ վատութիւն մ'ալ մեր
կարգուած քեռորդին դպրոցի աշակերտ
ընդունելիս կը համարի կը զարմանամ
թէ ինչու մէկ աչքով միայն կը նայի և
միւսը կը գոցէ նոյն դպրոցի մէջ իր մօտա-
ւոր ազգականներէն մէկ ալ չտեսնալու, որ
նոյնպէս կարգուած և դեռ դպրոց կը յա-
ճախէ և իրենց փեսան որ ժամանակ առաջ
կարգուած և զաւտի ունեցած միջոցին
զաբոսեալ դպրոց կուգար :

Այս երկրորդը գաւազնին կանուխ կար-
գելը ընդհանուր սովորութիւն եղած է և
եթէ այդ յանցանքն ինձ չը վերաբերիր,
դպրոցի աշակերտ մը կարգուելով ինչ մեղք
գործած կըլլայ որ դպրոցի դռները մի-
կեմ անոր դէմ : Եթէ կարգուած մարդիկ
դպրոցի մէջ ընդունին հարկ չէ, աշակերտ-
ներէն առաջ կարգուած դասաւանդները
դուրս հանելու եմք, այդ վատութիւնը
թող ինձ չը վերադի, թող ուսման յարդն
ու կարեւորութիւնը ճանչել սխտը ժողո-
վըրդեան վատութեան տայ՝ որոց մէջ սա

վերջին քանի մը տարուան միջոցին զաւակը
դաստիարակել տարու համոզումն այնպէս
զարդացաւ, մինչ իր որդւոյն օգնութեան
և աւուրն պարէնի կարօտ աղքատն ան-
գամ զայն անխախտ դպրոց կը խրիէ :

Բենիկային Ալանեանի կարծածին չափ
յիմար չ'է, զի նա աւելի գործերու և
արդեանց կը վստահի, քան մեծամեծ
խօսքերու և շողփաղփանաց. և անոր
բարբաճանաց այնչափ կարեւորութիւն
կուտայ՝ որչափ գործերու կրկնողներու և
անոր հօտեայ գործէն այլ ևս ծարաւն ան-
ցունել չուզէր. փառք անոր որ Բենիկայոյն
չգիտցածներն իրեն սորվեցնելու համար՝
հրապարակ կըլլայ և անոնց մաքուր ա-
կանջները կը պղծէ, դպրոցի դռներն ժա-
մանակ առաջ անոնց դէմ գոցել ջանալով
որպէս զի անկից ելլող աշակերտը նորա
չտիրած մարդը չպատուեն :

Դպրոցի վիճակի վրայ այժմ բան մը չը
պիտի խօսիմ, արդէն թաղ. ժողովն ու-
նոր քննութիւնը պահանջած ըլլալով, իսկ
գալով բարոյական անտեղութեանց ը-
սածներու չգիտեմ թէ ասոր ալ լմաստն
հաւոյած է թէ չէ. եթէ հասկցած է ինչ-
պէս կը հաճի դեռ Ալանեանը այնպիսի
դպրոցի մը մէջ իրենց զաւակները թողուլ
մեր անհանգուստելի տնօրէնութեան առկա
Ալանեանը ուսման յարդը կ'ու կը ճանչեն
և կամ չեն ճանչեր. եթէ կը ճանչեն՝ ին-
չո՞. համար իրենց ամբաւ հարստութեամբ
ընէ մէկտեղ իրենց որդիքը Պալիս արդիւնք
ու ետոյ բարեկարգ վարժարաններու մէջ
չեն խրկեր կրթութիւն առնել. և իսկ եթէ
չեն ճանչեր՝ ինչո՞ւ համար զքեզ, պ. Նամա-
կազիր, երբ տարի Ղալաթիս և չորս ևս
Ն. Շ. վարժարանի մէջ կրթութեան կու-
տան :

Առ այժմ ասոնց վրայ երկար խոսիլն ան-
տեղի համարելով՝ կ'անցնիմ խնդրել արդոյ
Ալանեանի որ մեզի արուած երկու առանձն
նաչնորհութեանց (իր բառն է) ազգի տը-
ւած վնասները և անոնց ինձ բերած չափը
և ասոր հետ մէկտեղ մեր ուրիշ վատ գոր-
ծերն ալ չը յապաղէ հրապարակ հանելու
և անոնց ո՞ր մէկը թուեմ ըսելով չի բա-
ւականանայ : Զաչք կը թախանձեմ ևս որ-
պէս զի եթէ ունիմ վատ գործեր խրատ-
ուիմ և զգուշանամալ և գործել. իսկ ե-
թէ չունիմ, առթիւ ունենամ զայն ունե-
ցողներու օժիւրէն բռնելու թէ և իմ ակցածն
հակուսով :

Մեք դպրոցի տեսչութիւնն յանձն ա-
ռած օրէն զգացնիք թէ ինչ պարտաւո-
րութեանց տակ դրինք զմեզ, և այն օրէն
յանձնառու եղանք ամեն նախատեսաց,
չարախօսութեանց և հաւածանաց. գիտե-
ինք արդէն թէ ինչ բաժնի որ առեր են
ամեն անոնք՝ որ հասարակաց բարոյն հա-
մար նախ անձով և անձուիրարար ծառա-
յեր են, իոյնը կը մնար մեզ ալ սպա ել.
վատորոյ ուրախ եմ այժմ որ մեր քրտանց
վարձատրութիւնն եղաւ :

Դպրոցի տեսչութիւնն ընդունելով՝ հասա-
րակութեան աչքը շարժելու և զայն խաբե-
լու ոչ նպատակ ունէի ևս և ոչ փափաք,
ինչպէս կը կատարէ ինք և կը զգայ, և ոչ
ո՞ր է և չահու ակնկալութիւն, ասոնց և ոչ
միայն կարօտութիւն չունիմ, մեր նպա-
տակն է և է և պիտի ըլլայ դեռ առաջ
մանկութեան կրթութեան գործոյ սեփ խնդ-
րոյն օժանդակ և սատար ըլլալ և ազգի
վերածնութեան մշակեր պատրաստել :
Մեք այդ պաշտօնն ստանձնեցինք զի զիս
հա՞նուր ազգայնոց խնդրանք և հաճու-
թեամբ զոր հանրագործութեամբ մ'ալ վա-
ւերացուցին. մեք մեր պաշտօնն առաջին
երեք տարիները շարունակելով հրաժարե-
ցա՞ք անկից խառնութեան մը միջոցին.
ազգայինք խառն բազմութեամբ դպրոց
խուժելով աղայեցին և զմեզ դարձեալ մեր
պաշտօնի վրայ հաստատեցին հանրագոր-
ծեամբ մը՝ զոր վաւերացոյց ժամանակ ն
առաջնորդ Արթ. Յակոբ վարդապետ : Մին-
չև ցայսօր մեր անձուր ծառայութեանց
ձորը ուր որ հասեր մեզ ծանօթ և ան-
ծանօթ ուսումնական և ազգայնոր անձանց-
մէ քանակն առելի չնորհակալեաց զրեք և
կոնքուկներ տեղացիք են ինչին, կամ
բակապէս, Տ. Բրիկիւն և Սերաստոյն ազ-
գայիներէն զորս կը շարժու մեր գրասեղանի
վրայ որպէս զի ուզողը գայ կարգայ, ի
համբաւոյ շարժեալ և փունջ լրագիրն
իր մէկ թուովը մեր այս մասի միջոց հա-
պարակ հանելով խախտոյ և յորդոր կար-

դացած էր մեզ և իր մէկ առանձին նա-
մակաւը զատերը կը վկայեն, կը գրեն մեզ
Քա՛ւ եթէ մեք ասոնք սնապարծութեան
մը համար, մէջ կը բերեմք. պատիւ բառի
նշանակութիւնն եթէ գիտէ Ալանեան՝
գիտեալու է թէ ինչ պատասխանատուու-
թեան տակ դուռն զինքը : Մեծատուրիանի
բարկաւարով Ալանեան շարութեան թոյնը
դպրոցի վրայ թափել ուզելը, որովհետեւ
ոչինչ կարէ ստանալ մեզ. իր նոր մէկ,
գործը չէ. եթէ կը կարծէ որ մարդու մը
ճամբիտ փառքը կը կայանայ ուրիշին գոր-
ծերը կրնալ ոչնչացնելուն մէջ, մեծապէս
կը սխալի. օր կ'ազայ կը զիջայ ինքն իր
գործէն, սակ յն ազգի վնասն ա՛ դարմա-
նելի կը մնայ և ուսից փառք կ'սպասէր
յաւիտեական կեղտ անուն մը աւելի կը
գործուի ճակտին վրայ : Այս խօսքերը կը
թողու՛մ առ այժմ որոց գուցէ կարօտու-
թիւն չունի :

Մեք անցեալ տարւոյն Քաղ. ժողովոյ
կողմանէ մեզ ուղղեալ մէկ նամակի պատ-
ճէնի հրատարակութիւնը կը խնդրեմք,
Ալանեանի ստո թիւներու չափն հասկը-
ցնելու. համար ընթերցողաց, որոյ հետ և
այս տողերու առանց երկարութեան նայե-
լու. Մեծ. տէր խնդրել, հաճեցէք հա-
պարակ հանելու ի յառաջագիտութիւն
ազգիս՝ որոյ կ'ական բարոյն միշտ նա-
խանձանդիր հանգիստած էք դուք ա-
ռաւելապէս :

Մնամ սզգի և և ձեզ անձուր
Արարչ-Պապ Խ. Մեծաբարեւ
20 յունիս 78 թէնիս

(Տողուսու շու մէք թուպտա եւ-
զըլան չէյլէրի վէ կէօսթերիլէն պիւր-
հանլարը հազգանիլթտէն կէօրէնէք
թահսին իտէրիլ) :

25 Նոյեմ. 1873 ի Բենիկան .
Արդոյ անկախ տետուչ .

Ամսոյ 17 թուով խորհուրդու տես-
չութեանը կողմանէ մէկ գրութիւն
ընդունեց՝ որուն մէջ երկու կէտ կայ
նշմարելի. առաջինն է դպրոցի ծա-
խոց համար 5000 դահեկանի չափ
դուրմար մը որ անցեալ տարիներու հաշ-
ուէն դեռ անվճար մնացած է. երկ-
րորդն է Նոյեմբեր մէկ թուականէն
սկսեալ դպրոցի մատակարարութեան
համար տրուելիք ամսականաց վերջ-
նական որոշումն՝ որ գրաւոր կերպիւ
իմաց տալերնիս խնդրած էք : Սահ-
մանադրութեան կանոնին տրամա-
դրութեան համեմատ խորհուրդու
պատրաստ է և պարտաւոր ամեն ծա-
մանակ հոգալ դպրոցի վերաբերեալ
ժախուց գումարը և անմիջապէս հա-
տուցանել տեսչութեան : Ուստի այս
նպատակաւ է որ խորհուրդու հրաւէր
գրեց եկեղեցւոյ հոգաբարձուաց ի-
րենց հաշիւները ներկայացնելու և
յիշեալ հաշիւներն առնելէն վերջը կը
յուսայ որ տեսչութեանը փափաքը
լիովին կը կատարէ :

Իսկ գալով ներկայ տարւոյս, Նո-
յեմբեր մէկէ սկսեալ ամսականաց վը-
ճարմանը, այն ևս կը դիւրանայ եթէ
հաճիք անգամ մը խորհուրդիս հետ
երես առ երես խորհրդակցիլ. այս մա-
սին և արժան եղածը երկուց կողմանց
հաճութեամբ որոշել և կարդալու
Եւս թէ խորհուրդու պարտք կը հա-
մարի իր գոհունակութիւնը յայտնել
անկախ տեսչութեանը որ անխնձ կ'աշ-
խատիք ի յառաջագիտութեան վար-
ժարանին առ ոչինչ համարելով առն
խոնդու որը գրամական չըբարոր-
թիւնն է կամ ի չարութեան նախանձուէ
չարժեալ իրը և թուան ձեր գովելի
նպատակին դէմ կըլլան. իրաւի կը
պարտաւորէք ձեր անխնձ ջանիւք
խորհուրդու, Տէր ինքն վարձատրեցէ
ձեր ջանից փոխարէն և տացէ կեանս
ամենաշաւաւութեամբ :

Ուրեմն ընդունեցէք մեր յարգա-
նաց արգանքն :

Ատենադպիր. Ատենապետ.
Միսաք Բ. Պէկեան Գրիգոր Ն. Ալանեան

Ի Լ Ա Ն

Անլիմբիւրայի քերթնի միւլթէվէ ֆա ջաթ-
մա հանրմտան մահլ իւլ օլան ագարաթ-
տան ջաթալճա գաղապընտա քեային չիթ-
լիքեաթ վէ սայրիէնին մահլ իւլ միւլթէ-
տէսինտէ թէգարրուր իտէն պէտէլաթըն
մըգտարը :

Երկրմի պէշ գըթա 810 քիլէ թօհում-
լուգ թարա, վէ իւշ գըթա 78 արապա-
ւըգ չայըր վէ աթ չէլիք, 1800 տօնիւմ
մէրոյի միւլթէվիլ շալալը չիթիլ իւլ պէ-
տէլի :

Լիւրայի Օսմ.
Որադի պէտէլի, 980
Էպիլիյէ պէտէլի 20

1000
Իւրճէնի գարիլէսինտէ քեային տիւք-
քեան վէ համամ արասը վէ օն իքի դը-
թատա 362 քիլէ թօհում իսթիւպ իտէր
թարա պէտէլի : 72 Լ. Օ.

Օթուգ տօղուգ գըթա 1312 քիլէ թօ-
խում իսթիւպ իտէր թարա վէ 45 տօ-
նիւմ չայըր վէ 2400 տօնիւմ տաղ վէ 1158
տօնիւմ մէրայը միւլթէվիլ Կէօյճէլի չիթի-
լիլ իլէ պիւր պապ խան վէ պիւր պապ տէ-
յիւրմէն պէտէլի :

Արադի պէտէլի 1850 Լ. Օ.
Էպիլիյէ պէտէլի 30 Լ. Օ.

1880
Օթուգ տօղուգ գըթա 1436 քիլէ
թօհում իսթիւպ իտէր թարա վէ իւշ
գըթա 40—30 արապալըգ չայըր վէ
պաղ վէ պաղէ 6389 տօնիւմ Պալթալըգ
տաղ վէ 2678 տօնիւմ մէրայի միւլթէվիլ
Սու պաղը չիթիլ իւլ պէտէլի :

Արադի պէտէլի 1260 Լ. Օ.
Էպիլիյէ պէտէլի 580 Լ. Օ.

1810
Սուպալը գարիլէսի հուտուտունտա վա-
գը Գաեա տէյիլմէնի տէմէքէ արիֆ պիւր
պապ տէյիլմէն պէտէլի : 575 Լ. Օ.

Տուրսուն գարիլէսինտէ վագը պիւր պապ
տէյիլմէն վէ 97 քիլէ թօհում իսթիւպ
իտէր պիլը գըթա թարա վէ երկիրի
սէքիլ արապալըգ չայըր պէտէլի :

Արադի պէտէլի 178 Լ. Օ.
Էպիլիյէ պէտէլի 28 Լ. Օ.

205
Գապաճա գարիլէսի հուտուտունտա տախ-
լինտէ վագը Պաթըգ խանը տիմէլէ ա-
րիֆ պիւր գըթա խան վէ տիւքքեան պէս
տէլի : 185 Լ. Օ.

Արիկին գարիլէսինտէ վագը տէօթ գը-
թատա 12 քիլէ թօհում իսթիւպ իտէր
թարա պէտէլի : 80 Լ. Օ.

Պագալ գարիլէսինտէ վագը տէքեաքին
վէ ֆուրուս պէտէլի : 15 Լ. Օ.

Օթուգ գըթա 534 քիլէ թօհում իս-
թիւպ իտէր թարա, վէ իքի գըթա տա
28 արապալըգ չայըր միւլթէվիլ Միւրատ
Ֆէդի չիթիլ իւլ իլ 9000 տօնիւմ դա-
րապէթ վէ միւսալի գորուլարըն պէս
տէլի : 1280 Լ. Օ.

Լազարի գարիլէսինտէ պիւր պապ տիւք-
քեան վէ օն գըթա տա 99 քիլէ թօհում
իսթիւպ իտէր թարա վէ ալթը գըթա
չայըր պէտէլի : 100 Լ. Օ.

Տաղ պէքիճէ գարիլէսինտէ 9 գըթատա
215 քիլէ թօհում իսթիւպ իտէր թարա
պէտէլի : 100 Լ. Օ.

Էլլիլ ալթը գըթատա 1632 քիլէ թօ-
խում իսթիւպ իտէր թարա վէ օն արա-
պալըգ չայըր միւլթէվիլ Ֆուրուսուն նամ
տիկէր Ֆուրուսուն չիթիլ իւլ տիլիլէ տ-
րիֆ չիթիլ իւլ պէտէլի :

Արադի պէտէլի 1200 Լ. Օ.
Էպիլիյէ պէտէլի 80 Լ. Օ.

Պալթալ միւհարրէր չիթիլ լիքեաթ վէ
տէքեաքին վէ տէյիլմէն վէ թարա վէ
չայըր վէ միւր վէ սայրիլէյէ Տէրիսա-
տէթ ճէ թալ իս օրնարըն թարիլի լիւն-
տան երկիրի պիւր կիւնէ գաւոր Եվգաֆը
հիւսայուն վարիտաթ խառնսինտէ կէլիլէ-
րի իւն գըլընը :

91 իսթիւպ թիւմուգ
92 ճէմալիլ Էվլիլ 10

ՍԱՀԻԳ ԴԱԶԷԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ
Գալթատա Բէնճէնիլի բաղարընտա
Նօ. 41 Խալ խառնտա